

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ฉะเชิงเทรา เขต 2

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC LEADERSHIP AND BEING A
PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS
UNDER THE CHACHOENSAO PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE 2

วิชิต สุขสันติกุล¹, ผศ.ดร.สมศักดิ์ เอี่ยมคงสี²

Wichit Suksantikul¹, Somsak Aeamkongsee²

¹นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ)

²อาจารย์ประจำหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยพะเยา (กรุงเทพฯ)



บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2) เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1 ได้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วน คือข้าราชการครู อัตราจ้างในตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 138 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีความตรงเชิงเนื้อหา ค่า IOC เท่ากับ 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .985 ค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำทางวิชาการ เท่ากับ .978 และค่าความเชื่อมั่นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เท่ากับ .966 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการมี

ความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 ($r = .589$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of academic leadership. 2) to study the level of professional learning community of schools under Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 3) to study the relationship between academic leadership with being a professional learning community of educational institutions Under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2. The sample size was calculated using the program G*Power version 3.1. The sample was obtained by simple proportional random sampling. is a government teacher Employment rates for teachers under the office of Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, academic year 2022, 138 people. The tool used to collect data was a questionnaire. There was content validity, the IOC value was 1.00, the confidence value of the whole questionnaire was .979, the confidence value of academic leadership was .954, and the confidence value of being a professional learning community of the school. equal to .977. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. and Pearson's correlation coefficient.

The results of the research were as follows: 1) Academic Leadership Under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, the overall level was at a high level. 2) Being a vocational learning community of educational institutions. Under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2, the overall level was at a high level. 3) Academic leadership had a moderate positive correlation with being a professional learning community of educational institutions. under the Chachoengsao Primary Educational Service Area Office 2 ($r = .589$) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: relationship, academic leadership, professional learning community of school

ภูมิหลัง

ประเทศไทยให้ความสำคัญด้านการศึกษาในฐานะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศมาโดยตลอด กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศโดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในการพัฒนาประเทศ [1]

ภาวะผู้นำทางวิชาการ จึงนับว่ามีความสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการเน้นกิจกรรมการเรียนการสอน แก่ไขการจัดการเรียนการสอน เป็นความสามารถโน้มน้าวจูงใจหรือชี้นำบุคคลในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายนำความรู้ทักษะต่าง ๆ มาใช้ ในการปฏิบัติหน้าที่ ก้ากับติดตามให้บุคคลทำงานเป็นระบบ และแนวประสานงานให้ความสะดวก สร้างความเชื่อมั่น ความนับถือ กำลังใจและความอบอุ่นในการร่วมงาน ดูแล

ให้ความช่วยเหลือ ให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อคุณภาพการสอนของครูและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จะต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการ ใช้โอกาสใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพและหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารสถานศึกษาเป็นหลัก ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เสริมสร้างบรรยากาศขององค์กรและสามารถปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ [2]

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นองค์รวม ส่งการปฏิบัติจริงได้อย่างเป็นมาตรฐานและต่อเนื่อง มีการนิเทศ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการสะท้อนผลการงาน สร้างวัฒนธรรมสู่ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ดังนั้นในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจึงเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนและอำนวยความสะดวกต่อสถานศึกษา จึงมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ประสบความสำเร็จต่อแบบแผนของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาลงสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงการบริหารจัดการและกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม โดยการจัดทำแผน แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน การนิเทศ ติดตามและกำหนดขั้นตอนการนำรูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้ในสถานศึกษา [3]

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 เล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปี 2564 พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิชาภาษาไทย 50.25 วิชาคณิตศาสตร์ 36.44 อยู่ในระดับพอใช้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติดี (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประจำปี 2564 รายวิชาดังกล่าว มีผลร้อยละของการทดสอบต่ำกว่าระดับประเทศ จึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดให้ผลการทดสอบได้คะแนนมาตรฐานเฉลี่ยระดับประเทศทั้งสองกลุ่มวิชา โดยกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อรักษาคุณภาพของผู้เรียน ร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้มีคุณภาพ [4]

จากสภาพความเป็นมาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญและสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู อัตรากำลังในตำแหน่งครู หรือพนักงานราชการในตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 145 โรงเรียน และข้าราชการครู อัตรากำลังในตำแหน่งครู หรือพนักงานราชการในตำแหน่งครู 1,733 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการครู อัตรากำลังในตำแหน่งครู หรือพนักงานราชการในตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G*Power เวอร์ชัน 3.1 สำหรับการทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติ Pearson's correlation กำหนดค่าขนาดอิทธิพล เท่ากับ 0.3 ค่าระดับนัยสำคัญ (α) เท่ากับ 0.05 ค่าอำนาจการทดสอบ ($1-\beta$) เท่ากับ 0.95 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 138 คน แล้วใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนให้ครบตามจำนวน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ลักษณะเป็นแบบสอบถาม (Check list) ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย 1) การกำหนดพันธกิจ 2) การบริหารหลักสูตรและการสอน 3) การนิเทศการสอน 4) การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน 5) การเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 29 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 ตามกรอบแนวคิดของการวิจัย ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1. วิสัยทัศน์ร่วม 2. ทีมร่วมแรงร่วมใจ 3. ภาวะผู้นำร่วม 4. การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ 5. ชุมชนกัลยาณมิตร 6. โครงสร้างสนับสนุนชุมชน โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Scale) จำนวน 36 ข้อ

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เพื่อนำมาวิเคราะห์โครงสร้าง เนื้อหาตามนิยามศัพท์ ตัวแปรที่ศึกษาและกำหนดตัวชี้วัด

2. สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดประเด็นคำถามตามตัวชี้วัด ให้ครอบคลุมตัวแปรที่ศึกษาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) แล้วหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC)

4. หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามแต่ละข้อ ซึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและลงความเห็นข้อคำถามแต่ละข้อ ถึงความสอดคล้องและวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ

5. นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ และเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa-coefficient) ของคอนบราค พบว่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .985 ค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำทางวิชาการ เท่ากับ .978 และค่าความเชื่อมั่นของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา เท่ากับ .966

7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ระดับการเป็นผู้นำทางวิชาการ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งแปลความหมายค่าเฉลี่ยที่ได้ตามเกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ (บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว) [5]

4. วิเคราะห์หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ถ้าค่าความสัมพันธ์ (r) เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้งสองชุดมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม หากค่าความสัมพันธ์ (r) เป็นบวกแสดงว่าตัวแปรที่ศึกษาทั้งสองชุดมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์) [6]

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.00 เพศชาย ร้อยละ 37.00 ประสบการณ์การทำงาน มากที่สุด 6 – 10 ปี ร้อยละ 34.00 น้อยที่สุด 16 ปีขึ้นไป ร้อยละ 17.00 และระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุด ร้อยละ 63.00 น้อยที่สุด ระดับปริญญาโท ร้อยละ 37.00 จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน และด้านการกำหนดพันธกิจ ตามลำดับ

1.1 การกำหนดพันธกิจ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนวิชาการ วิเคราะห์หลักสูตร รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา กำหนดจุดเน้นที่เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่

สถานศึกษาตั้งไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย เป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการกำหนดยุทธศาสตร์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด

1.2 การกำหนดหลักสูตรและการสอน พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการดูแลส่งเสริมและสนับสนุนการสอนของครู รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการประเมินการใช้หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษากำหนดสาระการเรียนรู้ มาตรฐานและดัชนีชี้วัดคุณภาพ เวลาเรียน เกณฑ์การวัดและประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ทรัพยากรการบริหารให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.3 การนิเทศการสอน พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ คือ สถานศึกษามีบทบาทในการนิเทศการสอน รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม การวางแผน การนิเทศในรูปแบบต่างๆ ผู้บริหารสถานศึกษาให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาให้คำแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกับครูในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ

1.4 การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาทบทวนผลและใช้ผลช่วยเหลือครูและนักเรียน และผู้ปกครองในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารสถานศึกษารายงานความก้าวหน้าของผู้เรียนกับผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาตรวจสอบความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม ผู้บริหารสถานศึกษาประเมินความก้าวหน้าอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการที่หลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษาพิจารณาผลทดสอบและพิจารณาแบบรายงานพัฒนาการของผู้เรียน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาแก้ปัญหาที่เรียนอ่อนและส่งเสริมสนับสนุนผู้เรียนที่เรียนดี

1.5 การส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดกิจกรรมพร้อมบรรยากาศที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุนบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาจัดบรรยากาศภายในห้องเรียนรวมถึงแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ผู้บริหารการสร้างบรรยากาศการศึกษาทุกระดับชั้น และมีการจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นระเบียบ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาการจัดวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน อาคารสถานที่ เทคโนโลยี เพื่อดึงศักยภาพของครูและนักเรียน

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ชุมนชนกัลยาณมิตร โครงสร้างสนับสนุนชุมชน ทีมร่วมแรงร่วมใจ ภาวะผู้นำร่วม วิสัยทัศน์ร่วม และการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ตามลำดับ

2.1 วิสัยทัศน์ร่วม พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ รองลงมา ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์และกำหนดทิศทาง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีวิสัยทัศน์เชิงอุดมการณ์ทางวิชาชีพพร้อมกัน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ย

ต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู มองเห็นภาพรวมของเป้าหมาย ทิศทาง เส้นทางสิ่งที่จะเกิดขึ้นจริง เป็นเสมือนเข็มทิศในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ

2.2 ทีมร่วมแรงร่วมใจ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกมีการวางแผนร่วมกัน การปฏิสัมพันธ์และการปฏิบัติงานร่วมกัน รองลงมา สมาชิกทุกคนมีเป้าหมายเดียวกัน สมาชิกเป็นผู้นำร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เต็มใจในการทำงาน ครูและสมาชิกของกลุ่มร่วมกันทำงาน สมาชิกร่วมกันทำงานแบบมีวิสัยทัศน์ คุณค่าเป้าหมาย และพันธกิจร่วมกัน สมาชิกทำงานร่วมกันด้วยใจ จนเกิดเจตคติในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ สมาชิกยอมรับข้อผิดพลาดข้อบกพร่องของตนที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันแบบมีวิสัยทัศน์ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกแสดงน้ำใจที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

2.3 ภาวะผู้นำร่วม พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สมาชิกมีการเสริมแรงซึ่งกันและกันจากภายในและภายนอกชุมชน รองลงมาผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มพลังอำนาจกับสมาชิกจนเกิดเป็นผู้นำร่วมกันในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ สมาชิกสนับสนุนการทำงาน โดยการกระจายภาวะผู้นำร่วมไปยังบุคลากรในกลุ่ม สมาชิกตัดสินใจและรับผิดชอบ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกเปลี่ยนบทบาทการเป็นผู้อำนวยการเป็นผู้อำนวยการให้ทุกคนแสดงออกความเป็นผู้นำในด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะ

2.4 การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกทุกคนจะต้องมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รองลงมา สมาชิกแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันศึกษาวิจัยแนวทาง ทักษะต่างๆ สมาชิกกำหนดมาตรการที่ต้องการร่วมกัน สมาชิกร่วมกันหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยมีจุดสำคัญที่การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครู ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกศึกษาปัญหาและหาคำตอบด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้

2.5 ชุมชนกัลยาณมิตร พบว่า โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมาชิกในชุมชนเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์เชิงวิชาชีพ มีจริยธรรมแห่งความเอื้ออาทร โดยมีเจตคติเชิงบวกต่อการศึกษของผู้เรียน รองลงมา สมาชิกมีวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันในชุมชนมีคุณลักษณะมุ่งเน้นความเป็นชุมชนแห่งความสุข สมาชิกทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนเป็นวิถีแห่งอิสรภาพ และเป็นพื้นที่ให้ความรู้สึกปลอดภัย สมาชิกมีการทำงานและการอยู่ร่วมกันเป็นวัฒนธรรมแบบเปิดเผย สมาชิกอุทิศตนเพื่อวิชาชีพทำงานแบบเพิ่มพลังเชิงคุณธรรมคุณงามความดีร่วมกัน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชุมชนเป็นพื้นที่ปราศจากการใช้อำนาจกดดัน

2.6 โครงสร้างสนับสนุนชุมชน พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ คือ สมาชิกสนับสนุนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาที่ยั่งยืน ข้ออื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ สมาชิกปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่เน้นรูปแบบที่มุ่งงานเพื่อการพัฒนาวิชาชีพ สมาชิกในชุมชนมีโครงสร้างที่สนับสนุนการก่อเกิดและคงอยู่ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สมาชิกยอมรับโครงสร้างองค์การปกครองตนเอง สมาชิกยอมรับวัฒนธรรมโครงสร้างของชุมชนซึ่งกันและกัน สมาชิกมีวัฒนธรรมแบบกัลยาณมิตรทางวิชาการ ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมาชิกดำเนินงานต่อเนื่องและมุ่งความยั่งยืน ปัจจัยเงื่อนไขสนับสนุนตามบริบทชุมชน

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .589$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $.01$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 4 ด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการนิเทศการสอน ($r = .600$) ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ($r = .550$) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ($r = .537$) และด้านการกำหนดพันธกิจ ($r = .424$) ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 1 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ($r = .369$)

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ ควรแก่การนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน รองลงมา ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน ด้านการนิเทศการสอน ด้านการบริหารหลักสูตรและการสอน ตามลำดับ และ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจ อาจเนื่องมาจาก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้หรือความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาที่ต้องให้ความสำคัญ เพราะผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนสามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการวางแผน การจัดกิจกรรมของการเรียนการสอน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ให้ครูผู้สอนดำเนินการรายงานความก้าวหน้าด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ผู้บริหารสถานศึกษาทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและพัฒนาแก้ไข จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน และยังเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ด้วยเหตุนี้ทำให้ ด้านการกำกับความก้าวหน้าของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ นพรัตน์ แยมโกสุม [7] ศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชลบุรี ระยอง พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยลำดับแรกได้แก่ การกำกับติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ สุชาติ สืบทอง [8] ศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธีรพงษ์ ใจเชื้อ [9] ศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน และการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง และมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับ ($r_{xy} = .631$)

2. ระดับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชุมชนกัลยาณมิตร รองลงมา ด้านโครงสร้างสนับสนุนชุมชน ด้านที่ร่วมแรงร่วมใจ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ อาจเนื่องมาจากชุมชนแห่ง

การเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษา และส่งผลไปสู่ผู้เรียนเกิดกระบวนการในการเรียนรู้และสร้างความเข้าใจ มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญรอบรู้และเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม พันธกิจ ที่มีส่วนร่วม แรงร่วมใจ และก่อให้เกิดเป็นชุมชนกัลยาณมิตรมีความรู้ ความเข้าใจเชิงโครงสร้างสนับสนุนชุมชน พัฒนาชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางการเรียนรู้ มุ่งเน้นการสอนที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยสมาชิกภายในชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่างมีความเข้าใจการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพพร้อมกัน ดังที่ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์สกุล [10] กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา คือ การเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมวิชาชีพ นั่นก็คือ ครูกับครู และครูกับนักเรียน ที่เป็นมากกว่าการจัดการเรียนรู้ แต่ยังมีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นความรู้เพื่อการเรียนรู้ต่อยอด การเรียนรู้ในลักษณะนี้จะเป็นการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) นอกจากนี้ องค์ความรู้ ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูแต่ละคน จะถูกนำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ ผ่านการอภิปราย สะท้อนคิดตามหลักวิชาการ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน [11] กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ การรวมตัว ร่วมใจ รวมพลัง ร่วมทำ และร่วมเรียนรู้ร่วมกันกับครู ผู้บริหาร และนักการศึกษา บนพื้นฐานวัฒนธรรมความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ที่มีวิสัยทัศน์ คุณค่าเป้าหมาย และภารกิจร่วมกัน โดยทำงานร่วมกันกับทีมเรียนรู้ที่ครูเป็นผู้นำร่วม และผู้บริหาร เป็นผู้ดูแล สนับสนุน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนา วิชาชีพ เปลี่ยนแปลงคุณภาพของตนเอง สู่คุณภาพการจัดการเรียนรู้ ที่เน้นความสำเร็จหรือประสิทธิผลของผู้เรียนเป็นสำคัญ และความสุขของการทำงานร่วมกันของสมาชิกในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ ลีลาวดี รอดแล้ว [12] ที่ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า ภาพรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกัลยาณมิตร รองลงมา คือ ด้านบรรยากาศองค์กรด้าน วัฒนธรรมองค์กร ด้านวิสัยทัศน์องค์กร ด้านโครงสร้างองค์กรและด้านการจัดการเรียนการสอน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ผลกระทบการโยกย้ายเปลี่ยนแปลงผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่งผลให้ขาดผู้นำทางวิชาการในด้านการกำหนดพันธกิจ การบริหารหลักสูตรและการสอน การนิเทศติดตาม การเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน การบริหารงานขาดความต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง แตกต่างจาก ธีรพงษ์ ใจชื่อ [9] ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานโรงเรียนกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายห้วยไคร้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ในทางบวกระดับสูง ($r_{xy} = 0.631$) และ สุชาติ สืบทอง [13] ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำหนดพันธกิจ ดังนั้นผู้นำทางวิชาการจำเป็นต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติงาน การมองภาพรวมของการกำหนดพันธกิจของสถานศึกษาจากผู้บริหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิชาการ โดยวิเคราะห์หลักสูตรงานวิชาการ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนดเป้าหมายและจุดเน้นที่เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์มีความชัดเจน การดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการและดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่สถานศึกษาตั้งไว้

2. การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การเรียนรู้และการพัฒนาวิชาชีพ ดังนั้น ผู้บริหารและครูผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการพัฒนาการเรียนการสอน ร่วมมือกันคิดอย่างมีเหตุผล ค้นหาวิธีพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ทำงานร่วมกันเป็นทีม เพื่อศึกษาปัญหา หากคำตอบด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ แบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันศึกษาวิจัยหาวิธีการเทคนิคการสอน โดยผู้บริหารและครูต้องกำหนดมาตรการที่ต้องการร่วมกัน และร่วมกันหาแนวทางในการจัดการเรียนรู้โดยมีจุดเน้นสำคัญ เพื่อพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาผลการเรียนของนักเรียนและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตวิญญาณความเป็นครูจนเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษาต่อไป

3. ภาวะผู้นำด้านการนิเทศการสอนมีความสัมพันธ์กับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สูงกว่าด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้บริหารต้องมีบทบาทในการนิเทศการสอน การกำกับติดตาม การวางแผน การประเมินการสอนของครูอย่างเป็นระบบ ในการวางแผนการนิเทศการเรียนการสอน การให้คำแนะนำ สนับสนุนช่วยเหลือในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู รวมถึงการให้โอกาสครูได้พัฒนาวิชาชีพ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูรายบุคคล ซึ่งส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการกำหนดพันธกิจ การบริหารหลักสูตรและการสอน

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ด้านการเรียนรู้อและการพัฒนาวิชาชีพและด้านวิสัยทัศน์ร่วม

3. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับตัวแปรอื่น เช่น ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การประกันคุณภาพภายใน เป็นต้น เพื่อได้องค์ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านการบริหารการศึกษาเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

[1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579*. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

[2] ธนิต รัตนศักดิ์ดา. (2565). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.

- [3] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [4] สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2, ก. (2565). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565*. จะเชิงเทรา: นโยบายและแผน.
- [5] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [6] บุญชม ศรีสะอาด และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). *การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. มหาสารคาม: การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [7] นพรัตน์ แยมโกสม. (2565). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรีระยอง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [8] สุชาติ สืบทอง. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- [9] ชีรพงษ์ ใจชื่อ. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนศูนย์เครือข่ายห้วยไคร้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 2*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษามหาบัณฑิต). พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- [10] เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์สกุล. (2560). *ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ : แนวทางปฏิบัติสำหรับครู*. *วารสาร มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*. 2(2): 214-228.
- [11] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *คู่มือประกอบการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC "ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ" สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- [12] ลีลาวดี รอดแล้ว. (2564). *แนวทางการบริหารจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- [13] สุชาติ สืบทอง. (2564). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.